

Starši, odločite se v prid svojemu otroku. Prijavite ga za dvojezični pouk!

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 35 28. avgusta 1980 Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Komentar o Poljski
stran 2

»Javna roka«
stran 3

Tisočak za nemško mašo
stran 4

Srečanje na Zilji
stran 8

NASTOPALI BODO NA OKTOBRSKEM TABORU:

Pisatelj Peter Turrini

»Slovinci ste preveč skromni! Zelo važno bi bilo, da bi postali

malo manj skromni!« je povedal Peter Turrini, pisatelj in dramaturg v posebnem pogovoru z Našim tednikom, ko smo ga predstavili našim bralcem. Peter Turrini sodi danes med najbolj priznane sodobne pisatelje, kar pa ne pomeni, da ni osporavan. Sam prizna, da je zapustil začetniško pot in piše angažirano graditeljsko literaturo. Peter Turine bo nastopal na Oktoberskem taboru prvič, bral bo na osrednji prireditvi, v novembru pa še v drugih krajih dvojezičnega ozemlja. Da razume položaj koroških Slovencev, je povedal tudi v pogovoru z Našim tednikom: »Doživel sem, da je biti Slovenec na Koroškem skrajna rasna sramota.«

OKTOBER ARENA OKTOBRSKI TABOR

Dvojezično v osmo desetletje Zoper protimanjšinski pakt

Pod gesli v naslovu se hoče dvojezična prireditev Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena postaviti zoper protimanjšinske vsebine, ki jih na Koroškem razširjajo ob 10. oktobru in okoli njega, pa ne samo zoper, temveč predvsem nuditi nove vsebine in kvalitete.

10. oktober — obletnica plebiscita 1920 — na Koroškem ni samo posamičen dogodek, temveč je vsakoletna kristalizacijska točka protislovenskega koroškega nemškonacionalizma.

Celotna zgodovina proslav ob 10. oktobru to potrjuje in sama ta zgodovina bi bila zadosten vzrok, da bi rekli: »Nimamo nobenega vzroka za praznovanje!« — tudi če se izvzame dejstvo, da dogodek sam, plebiscit leta 1920, ne daje povoda za praznovanje, razen mor-

da zabubanim nemškonacionalnim in notoričnim nasprotnikom manjšine, ki hočejo ovekoveti svojo »zmago v nemški noči«

Zato si je Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena postavil za cilj, da razvije in prakticira alternative, in sicer ne alternativne oblike desetooktobrskih proslav, temveč alternativne 10. oktobru kot dnevnu protimanjšinske gonje in kulminacijske točke protimanjšinske politike na Koroškem.

Na konceptualni ravni pri tem proti enosmernemu nacionalnemu mišljenju nemškega nacionalizma s svojim okrnelim in provincialnim odklanjanjem vsega drugačnega in drugojezičnega postavlja načelo dvojezičnosti — pač izhajajoč iz dejstva, da na Koroškem živita dva naroda, ki govorita dva jezika.

● Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena skuša uresničevati ta koncept praktično — predvsem na kulturni in kulturnopolitični ravni. Korakjem na Starem in Novem trgu skuša postaviti nasproti odprte, nekrcvite in dvojezične kulturne prireditve in tako poskuša spodkopavati razširjeno protimanjšinsko mržnjo na Koroškem.

Če bodo torej letos uradna mesta prirejela pompozne pohode z nošami, ki se po strukturi in vsebini ne bodo bistveno razlikovali od zloglasnih pohodov v letih 1960 in 1970, pa bo Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena — s podporo obeh slovenskih osrednjih organizacij — organiziral vrsto prireditev, na katerih bo nastopal širok spekter znanih in manj znanih toda kvalitetnih in samosvojih umetnikov iz Avstrije in sosednega inozemstva.

Od sredine septembra bo pod skupnim naslovom Oktobrski Tabor/Oktoberska Arena na dvojezičnem ozemlju prišlo do nastopov kantavtorjev (Liedermacher), literarnih branj, kabareta, pevskih nastopov in predavanj, kjer bodo med drugim sodelovali Sigi Maron, Heli Deinböck, Bernhard C. Bünker, Klub slovenskih študentov na Dunaju, Peter Turrini, slovenski pisatelj s Koroške in nastopajoči iz Slovenije.

Za glavno prireditev, ki bo, 11. oktobra 1980 (popoldne in zvečer), na sejmišču v Celovcu v hali 3, je že bilo mogoče pridobiti Andreja Hellerja, Petra Turrinija, skupini »Schmetterlinge« in »Auflauf« in druge. Pogovori še tečejo s Helmutom Qualtingerjem, Georgom Danzerjem in Eriko Pluhar, poleg tega bodo nastopile manjšinske skupine iz Avstrije — seveda tudi slovenske — in pesniki. Dokončni spored bo javljen pravočasno.

Medtem pa že teče podpisna in podporni akcija, ki hoče nagovoriti predvsem bolj prominentne Avstrijce in pridobiti njihovo podporo za pravice manjšin in za cilje Oktobrskega tabora.

Poleg tega je v tisku brošura, ki bo predstavljena tisku septembra in bo vsebovala dokumente Oktobrskega tabora vključno z njegovim konceptom pod naslovom »Dvojezično v 8. desetletje«.

sosed naj spozna sosedu, njegovo kulturo, njegovo zgodovino, njegov narod, njegova čustva, njegov značaj. S tem, da ga spozna, ga bo tudi bolj spoštoval, ga ne bo obremenjeval s predsodki, ki so bili krivi že številnim nesporazumom in tudi spopadom.

Nihče ni utrpel zaradi znanja več jezikov kake škode. Nasprotno, odprlo se mu je okno v svet. Postal je bolj razgledan, bolj sproščen, preskočil je plot utesnenosti. Dostop do nadaljnjih jezikov mu je veliko lažji. Najlaže pa se nauči jezika otrok. Igraje se ga nauči, ko se igra s sovrstniki.

Slovenščina je pri nas na Koroškem jezik bogate človeške dediščine, jezik neprecenljivega kulturnega izročila in njegovih vrednot. Otroku vzeti pristop k tej dediščini, k temu izročilu, ali bi s tem otroku res koristili? Kakšno korist ima otrok, če zna manj, če duševno in kulturno, s tem tudi človeško ubožna?

Najdragocenejša dota, dragi starši, ki jo lahko daste svojim otrokom, je, da jim zavarujete vse neprecenljivo bogastvo, ki so ga podedovali od svojih staršev, svojih prednikov. Prijavite zato svoje otroke za dvojezični pouk, omogočite jim, da jim bojo vrata v svet čim širše odprta. Omogočite jim pa tudi, da se bojo laže znašli v svetu, da se bojo svobodneje in bolj sproščeno gibal, da bojo brez občutkov manjvrednosti srečavali sosede in se z njimi pogovarjali.

Saj veste. Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš.

UVODNIK

Za dvojezični pouk

Učenje dveh jezikov že v osnovni šoli, čemu? Saj to otroka samo po nepotrebnem obremenjuje, mu krade veselje do šole. Čemu naj bi se torej učil dva jezika že v osnovni šoli. Naj se najprej izpopolni v enem jeziku, potem pa, ko bo znal kolikor toliko varno hoditi, naj se nauči še jezidi in plavati. Take in podobne ugovore čujemo dan na dan. Značilno je le, da so vsi naperjeni proti slovenščini. Pa še nadaljnje dokazilo, s katerim hočejo prepričati starše in otroke. Slovenščina je tako nepomemben jezik, tako malo ljudi ga govori, da se ga res ne splača učiti. Po drugi strani pa isti in podobni ljudje zagovarjajo učenje angleščine že v osnovni šoli, češ, angleščina je najvažnejši svetovni jezik. Treba je znati angleško, če se hočeš znajti.

Nič proti angleščini. Treba se je učiti. V mednarodnem poslovanju je nujno potrebna. Toda pri nas na Koroškem, v našem zemljepisnem prostoru je znanje slovenščine le bolj potrebno, ne samo trgovske pose, predvsem za medčloveške odnose. Zamisel rajnega dr. Joška Tischlerja, očeta Slovenske gimnazije, ki je leta 1945 kot član koroške deželne vlade izbojeval obvezno dvojezično šolo, je bila ta: že mladi na naj se nauči oba deželna jezika,

Korenine korupcije

Da med prebivalstvom prevladuje mnenje, »da pač vsi politiki jemljejo«, ima svoj vzrok ne samo v kritični oddaljenosti poprečnega davkoplačevalca od političnih mogočnjakov v parlamentu ali deželnem zboru, temveč tudi v izkušnjah v najmanjši celici demokracije — na občini. Tudi tam se dogaja marsikaj marsikaj, kar rani pravočutje posameznika. Na vasi še vidi politika v vsej njegovi človeškosti, z vsemi dobrimi lastnostmi in slabostmi. Na občinskem uradu spozna, da včasih najlepša občinska pota vodijo naravnost k hišam vidnih stranknih funkcionarjev in/ali občinskih mandatarjev. Na občini spozna trnovo pot do gradbenega dovoljenja, do prenamembe. Na občinski ravni pa tudi navaden človek še pregleda dimenzije izdatkov — in si sam vé prisojati, ali so le-ti bili potrebni ali ne.

Vse to potem projicira državljani na veliko — v deželnem in državnem merilu.

Da pa se je v trenutni politični situaciji zgodilo ravno narobe — namreč od velikega AKH-ja z več sto milijoni podkupninami navzdol do majhne občine (ki medtem niti obstoja ne več) z 10.000 šilingi za socialistično stranko —, pa ima tudi svoje razloge. Da je namreč v majhni, pregledni in neposredno doživeti občini tudi pritisk najbolj neposredno doživet. O velikih in oddaljenih zlobnih dejanjih je lažje govoriti in se nanje kregati kakor o delikatnih manjših kritičnih dejanjih, če se kdo le zaveda kompliciranih medsosedskih odnosov.

NT bo o takih primerih

redno poročal. Ne gre za očitke podkupovanja ali korupcije; gre pa za obsežnejše poročanje o okoliščinah, v katerih pride do tega ali onega sklepa. Da je volja bila močnejša od formalnega predpisa in dolžnosti. Nakazati hočemo ozadja, ki degradirajo občinsko kontrolo docela v funkcijo alibija.

Tokrat: dva primera iz občine Železna Kapla in Hodiše.

In da v takih primerih teoretično ni izključeno, da bi tudi kaj funkcioniralo po velikih zakonih okoli dunajske splošne bolnice.

P. S.: Kajti neodvisno od rešerš Našega tednika je te dni prišlo na dan, kako je železnokapelški župan in bivši poslanec Josef Lubas kot svoječasni okrajni strankin šef SPÖ prošil za podporo stranki: uvodoma je v pismu omenjeno, da je prizadeti podjetnik-klepar dobil poverjena dela za glavno šolo Velikovec, nato ga stranka naproša za primeren prispevek v podporo stranki. Povezava je očitna, datum pa je novejši, kljub temu pa v nobeni zvezi s kakšnimi volitvami, kakor Wagner vedno zopet zagotavlja.

Škandal okoli dunajske splošne bolnice pa je zajel tudi prominenco: aretiran je bil šef združenja industrialcev Fritz Mayer, ki je bil nekdanji generalni direktor ITT. Gre pa 13 milijonov v Liechtenstein. Sedaj, ko sedi tudi prominenca med tistimi, ki so podkupnine dajali, raste tudi upanje, da bo kmalu za zamreženimi okni tudi večje število jemalcev. Kajti le tako si morejo dajalci prikupiti svobodo, da namreč imenujejo imena jemalcev.

ANDROSCH V ŠKRIPCIIH

Sicer je poslanec ÖVP Steinbauer žel za citate iz anonimnega pisma naslov »svinja«, kljub temu dogodki okoli kreditiranja nakupa vile, v kateri stanuje finančni minister Androsch, tudi vodilnim socialistom ne gredo v glavo. Kreisky pravi, da tega ne razume, pravosodni minister Broda trdi, da še naprej raziskujejo, odvetnik ÖVP Graff pa je zadevo ovdil. Gre za vprašanje, ali pri ugodnih obrestih ter pri zasilni garanciji kredita »nezvestoba« ter finančnokazenski aspekti igrajo vlogo.

PRAVDA: NEONACIZEM

Pred oživiljajočim neonacizmom v Avstriji je te dni svari la moskovska Pravda: Poroča, da avstrijske oblasti nacističnih provokacij ne prepovedujejo ali da se to zgodi le poredko. V zadnjem času da prevladuje trend, da se izognejo prepovedim ter namesto tega utemeljujejo potrebo po razjasnitvi prebivalstva o nevarnostih stare in nove nacistične ideologije. V ostalem Pravda ne pozabi na namig z avstrijsko državno pogodbo, v kateri se Avstrija obveže odstraniti vse sledi nacizma iz javnega življenja.

KITAJSKO PRAVOSODJE

Predsednik najvišjega kitajskega ljudskega sodišča Jing Jua je v uradnem listu »Nova Kitajska« objavil zahtevo, naj bi na Kitajskem bilo pravosodje v bodoče manj odvisno od komunistične partije. Jua je zahteval temeljito reformo pravosodja. Doslej je najvišje ljudsko sodišče podrejeno nadzorstvu ljudskega kongresa KP. Če stranka opusti to pravico zase, potem bo tudi na Kitajskem prišlo do neodvisne, pravne avtoritete, da stranka ne bo več kontrolirala in odobraval kazenskih postopkov, meni Jua.

KAJ S TALCI?

Iranski zunanji minister Ghotbzadeh se je izjavil za skorajšen konec afere okoli ameriških talcev, ki da odvratajo pozornost od dejanskih problemov v deželi. Pravtako je zanikal namen, da bi postavili ameriške diplomate kot špione pred sodišče, češ da taka akcija ni v interesu njegove dežele. Seveda pa vztraja Iran na čimprejšnji vrnitvi ogromnega premoženja, ki ga je bivši — sedaj rajni — šah Mohamed Reza Pahlevi spravil »na varno«. Če hoče Iran voditi radikalno politiko, mora rešiti interne probleme.

ČILE: REFERENDUM

Čilski diktator Pinochet je obljubil svojim državljanom demokracijo — za leto 1997. Sedaj pa hoče izvesti ljudsko glasovanje o ustavi. Čilenci lahko odločajo, ali »hočejo nazaj h kaosu, kakor je vladal pred 10. septembrom 1973 (do puča proti Allendeju) ali nadaljevati pot miru in napredka, ki vodi do nove demokracije«. Ilegalni sindikati o komunistični ugotovljajo, da Pinochetov režim nima baze med prebivalstvom, bivšemu državnemu predsedniku Frei so onemogočili poziv na »demokratično« zborovanje.

DR. TOMI PARTL, SODNIK V BOROVLJAH:

Znanje slovenščine — del izobrazbe na dvojezičnem ozemlju!

Bistriški občinski list »Naša občina«, ki ga izdaja Volilna skupnost Bistrica v Rožu je tokrat posvečen tematiki dvojezičnosti. Uredniki lista so se pogovarjali z univ. prof. Pototschnigom, graškim as. dr. Prunčem in boroveljskim sodnikom dr. Partlom. Boroveljski sodnik dr. Tomi Partl, je spregovoril o prednosti znanja dveh jezikov, pa tudi o dolžnosti staršev, da omogočijo svojim otrokom znanje slovenščine. Pogovor ponatiskujemo s prijaznim dovoljenjem izdajateljev lista.

NO: Gospod doktor, Vi ste sodnik v Borovljah, na sodišču, pri katerem je pripuščena slovenščina kot uradni jezik. Ali se dostikrat pojavi potreba, da se pri obravnavi poslužujete slovenščine?

TP: Moram reči, da relativno pogosto, predvsem to velja za ustno poslovanje na uradnem poslovalnem dnevu, ko prihajajo domačini iskat pravne nasve-

te. Z domačini se pač najlaže kar po domače pomenimo. Tudi pri obravnava se pogosto zgodi, da kaka stranka ali priča predlaga poslovanje v slovenščini. V tem primeru je pač čisto normalno, da obravnava poteka dvojezično.

NO: Znano nam je, da pridete iz družine, v kateri se govori naše domače slovensko narečje. Ali se Vam zdi, da Vam je to bila pomoč pri jezikovnem izobraževanju ali pa mislite, da bi se knjižne slovenščine in strokovnih izrazov tudi brez večjih težav lahko naučili, če bi prišli v šolo le z znanjem nemškega jezika?

TP: Brez vsake podlage od doma seveda ne bi šlo tako gladko. Kar pa se tiče strokovnega jezika, je popolnoma razumljivo, da si ga moraš prisvojiti s študijem, kar pa velja za vsak jezik v enaki meri, tudi za nemščino. In kdor zna od doma

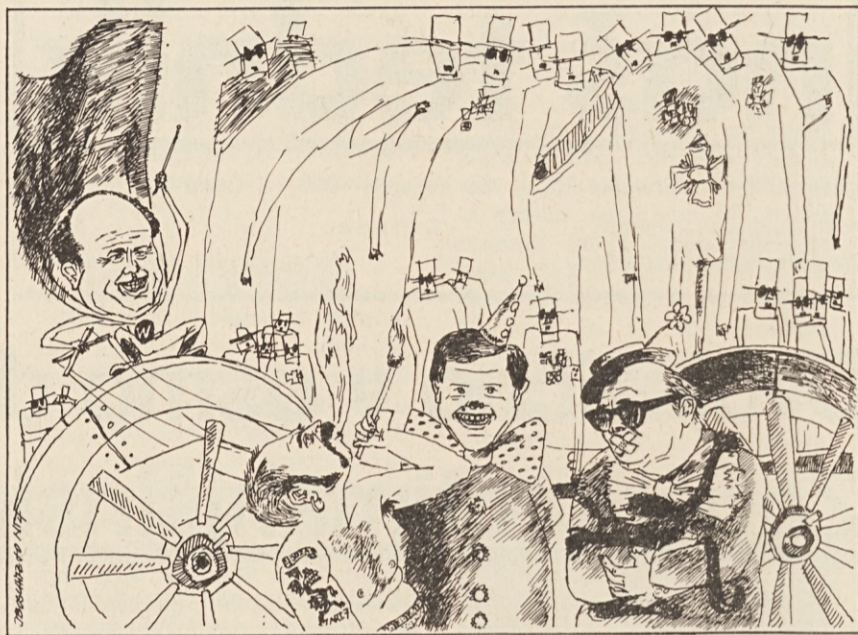
narečje, tistemu se pač v vsakem jeziku laže godi.

NO: Kakor smo zapazili, posredujete slovenski materinski jezik tudi svojim otrokom. Delate to le iz tradicije ali pa se Vam zdi, da bo znanje obeh deželnih jezikov tudi v bodoče koristno za vsakega prebivalca južne Korošice, ne glede na to, kakšno poklicno pot bo ubral?

TP: V družini ne govorimo slovensko samo iz tradicije. Mislim, da imajo starši pravice in dolžnosti. Med glavne dolžnosti sodi skrb za čimboljšo izobrazbo otrok. Po mojem prepričanju pa spada na dvojezičnem območju k taki izobrazbi nujno tudi znanje obeh jezikov. Predvsem pri jezikovno nadarjenih otrocih opažamo, da je znanje slovenščine zelo koristna podlaga za učenje vseh slovanskih pa tudi drugih jezikov.

NO: Zakaj mislite, da ni več staršev v naši občini istega mnenja, da ne učijo otrok slovenskega narečja in jih ne prijavijo k dvojezičnemu pouku?

TP: Zdi se mi, da ljudje vse preveč mešajo pojme. Znanje jezika je za trezno mislečega človeka problem kulturne zavesti in kulturne tradicije. Odkar pa so iz tega napravili političen problem, učenje slovenske materinščine žal močno nazaduje. To pomešanje kulturnih in političnih kategorij pa se mi ne zdi v redu.

Pri zgodovinski mrtvaški procesiji KHD-ja naj bi Slovenci igrali clovna.

Tankov za Čile ne bo

»Posmeh krščanski in socialistični morali« je imenoval predsednik avstrijske Caritas prelat Ungar načrt Steyr-Werke, ki so hoteli izvoziti tanke v Čile. V vroči debati, ki se je vnela potem, ko je javnost zvedela za načrtovani izvoz, je predvsem sindikat zagovarjal izvoz. Edini vidni sindikalec, ki je nastopil javno proti izvozu tankov, je bil predsednik sindikata železničarjev Prechtl, ki je prav tako kakor dunajski prelat Unger odločno nastopil v nedeljski tiskovni uri ORF-a proti tem nameram.

Medtem je odločitev padla. Predsedstvo socialistične stranke je pretekli teden z veliko večino glasovalo proti izvozu. Debatu okoli tankov, ki je delno potekala dokaj sramotno za Avstrijo, je spremljala široka mednarodna javnost. Sklep, da tankov za Čile ne bo, je komentiral tudi urednik Slav-

ko Fras, ljubljanskega Dela. Njegov komentar objavljamo v izvlečkih:

»Odločitev je bila jasna in dokončna, čeprav je bilo odločanje dolgotrajno in obotavljivo. Stotinje tankov iz Steyra ne bo šla v Čile, ne bo obogatila arzenala Pinochetove fašistične hunte.

Dražljiv odtonek razpleta »tankovske afere« je v tem, da je o zadevi razpravljala in odločala stranka, ki je na oblasti, ne pa vlada. Bruno Kreisky v tem primeru ni želel nastopiti kot kancler, potreboval je strankine »prisile«, preskrbel si je politično verifikacijo zaledja, preden je orožarski industriji pokvaril dvomilijardni posel. Ko je včeraj še kot predsednik vlade zavrnil steyrsko pogodbo, je lahko tako rekoč skomignil z državnimi rameni...

Kot predsedniku SPÖ pa mu bo le še ostalo nekaj skrbi, kajti sprijeti se bo moral s problemom, ki sega v vililno bazo. Sindikalna organizacija Steyr-Werke, ki sestoji praktično iz samih socialistov, je namreč soglasno podprla kupčijo s čilsko hunto. Kljub opozorilom človeka s takšno avtoriteto, kakršen je na primer šef socialistične parlamentarne frakcije Heinz Fischer, ki je dejal, da bi pošiljko v Čile lahko primerjali samo s pošiljko orožja nekdanjemu Francovemu režimu v Španiji, so se steyrski socialistični sindikalisti brez večjih pomislekov odločili nepolitično, »podjetniško«, egoistično. Skrb za delovna mesta je eno — a kaj je z ideološko odgovornostjo in solidarnostjo demokratov? Tanki ostanejo v Steyru, z njimi pa ostaja tudi nekaj krize družbene zavesti.

TEDNIKOV KOMENTAR

V senci oklopnikov JOŽE WAKOUNIG

TEDNIKOV KOMENTAR

Razvoj na Poljskem je bil za partijsko pristranske opazovalce in zagovornike vzhodnoevropskih vladavin podoben izbruhu ognjenika, ki bi moral biti po vseh propagandističnih pravilih mirna gora, na katero se človek povzpne, da se mu odpre pogled na idilično okolico, kjer vse živi v rajski slogi in bratovski vzajemnosti. Delavski nemiri ob baltiški obali, predvsem v Gdansk, pa tudi v drugih industrijskih središčih druge največje države v okleščju sovjetskega imperija v Evropi nasprotujejo vsemu, kar o sebi trdijo tamkajšnji tako imenovani »ljudski režimi«.

Začelo se je z mesom, s

preskrbo z živili. Poljska, a ne samo ona, je zašla v hude gospodarske težave tudi zato ker je državna oblast zanemarila ob pospeševanju industrijskega razvoja kmetijstvo, ki je skorajda obupno zaostalo. Zadnja leta je bila sicer letina precej slabša tudi zaradi naravnih ujm, slabega vremena in poplav, prenostavno bi bilo, če bi klicali na zagovor le višje sile. Nezadovoljstvo prebivalstva se je upravičeno obrnilo proti togetemu birokratizmu oblasti, ki so v svoji odmaknjenosti izgubile posluš za potrebe vseh slojev prebivalstva, tudi delavskega razreda.

● Revolucija leta 1956, ki so jo sprva imenovala seveda protirevolucija, je odplaknila stalini-

stični oblastni aparat in prinesla na oblast Vladislava Gomulko, ki je pod Stalinom dalj časa ždel v zaporih. Toda decembrska revolucija 1970, ki je imela prav tako svoje začetke v ladjedelnih v Gdansk, je odnesla Gomulko in spravila na oblast Edvarda Giereka, ki je v mladosti sam delal v francoskih rudnikih. Sovjetska zveza je temu razvoju morala prikimati.

● Od vsega začetka je bilo jasno, da imajo delavske stavke predvsem politične vzroke. Zaradi sovjetskega izkoriščanja se je morala Poljska zadolžiti na zahodu, če je hotela uresničiti velikanske investicijske načrte. Na zahod, pa tudi v bratovsko Sovjetsko zvezo so morali izvažati za uvoze in za odplačevanje dolgov blago, ki so ga sami doma kravvo potrebovali. Ker pa oblasti niso bile zmožne, da bi te težave rešile, in ker tudi tisti, ki bi bili morali delati v blagor državi in ljudstvu, svojih nalog niso izpolnili, pod pritiskom velikega brata na vzhodu niso mogli ne smeli izpolniti, je posledek poknilo, in sicer tam, kjer je oblasti najbolj zabolalo, med delavskimi množicami.

Vsem zahtevam stakvajočih

Die wichtigsten Erscheinungsformen der öffentlichen Hand

(Iz profila)

Na Koroško je začel segati največji korupcijski škandal 2. republike, ko je šef svobodnjakov dr. Norbert Steger predložil interno pismo firme Schrack, kjer je koroški zastopnik te elektro-tehniške firme poročal dunajski centrali, da so dali na Koroškem 10.000 šilingov okrajni centrali SPÖ, da bi dobili naročilo za ljudsko šolo v Granitztal; to je bilo že leta 1969; Kreisky je omalovaževal vso zadevo, češ da gre niti za miš, temveč kvečjemu za uš, da pa on tega ne odobrava.

V naslednjih dneh so objavile vse tri stranke »dokumentne« — pisma, iz katerih naj bi izhajalo, kako korektno so prvič prosjačili sami za volilne darove in kako nekorektno je drugič politični nasprotnik skušal povezati podelitev naročila z darovi politični stranki.

Trenutno vmesno stanje: zadeva ljudske šole Granitztal se je medtem razčistila. Deželni svetnik Gallob je očitno ravnal korektno, saj je tistih 10.000.— šilingov prišlo v

občinsko blagajno potom »akcije gradbenih kamnov«. Svobodnjaški šef na Koroškem Ferrari pa je pisal firmam za darove stranki v istem pismu v katerem je sporočil uspelo intervencijo, uslugo ali dodelitev finančnih sredstev. Pisano je bilo to na papirju deželnega svetnika in ne stranke, odposlano (in frankirano) pa pravtako na deželni vladi in ne na stranki. SPÖ je objavila pisma, v katerih je bila demokratska drža istovetena z darom socialistom, Kleine Zeitung (katere koroški šef je dobil publicistično nagrado FPÖ za širitev svobodnjaške miselnosti) pa je objavila pismo, v katerem v začetku poroča SPÖ, kako uspešno da se je zavzela za prizadetega podjetnika, da je prišel do naročila pri gradnji poslopja glavne šole St. Lorenzen im Lesachtal, in nato prosijo za podporo. Da postane zadeva potem docela jasna, pa sledi ob koncu še namig, da stoji dodaten projekt — prizidek h gimnaziji — pred durmi. Tudi tam bo seveda treba podeliti naročila.

Železna Kapla: razpis, ki ni zaslužil imena

Na občinski seji so obravnavali oddajo del za notranjo opremo ljudske šole. Bilo je lepo število postavk, pač vse, kar v takem posloju potrebujejo. Najvažnejše: oprema ravnateljske in konferenčne sobe. Torej omare, mize in stoli. Poročevalec informira občinske mandatarije, kdo da je bil pri razpisu najugodnejši — najbolj poceni z najboljšo kakovostjo. Občinski mandatariji so začeli pritrjevati. Tako je šlo naprej. Po ničkolikem odobranju pa se nekateri mandatariji ter drugi opazovalci niso mogli znebiti vtisa, da gre vse po določeni shemi: pretežni del naročil je dobila firma x, manjši del firma y, občasno pa je prišla na vrsto tudi firma z.

Podjetja, ki so bila pritegnjena k razpisu, niso bila vedno najcenejša pri tistih postavkah, ki so se odločale v njihov prid. Pač pa so uradniški in politični razpisovalci povsod zatrjevali, da gre za najboljše razmerje med ceno in kakovostjo ponudbe.

Sedaj sta kritična mandatarija Enotne liste začela podrobno povpraševati: kakšen stol, kakšna miza, kakšne preproge?

Odgovor bi avtor tega članka vreden kot nenavaden: Kakšen stol? — Pač stol, kakor ga ima ravnatelj. Firmam, na katere so se obrnili zaradi razpisa, niso povedali, kako naj bi izgledal ta stol, kakšne kakovosti naj bi bil, iz ka-

terega materiala, kako visok, na kolikih kolesih, če in s kakšnimi podlahtniki. Kratkoterminalo: stol. Firme so lahko odgovorile, kar so same hotele oz. smatrale za pravilno in umestno. Imenovale so kratkoterminalo ceno za direktorski stol(ček), neodvisno od izvedbe. Nekateri firme so sicer obrazložile, kakšen stol si predstavljajo za svojo ceno, druge spet ne. Firme so, potem ko so dobile naročilo, mnogokrat imele neverjetno število možnosti. Ne-kaznovano bi kdo na primer lahko dobavil v vsakem oziru poceni stol ter ga primerno mastno zaračunal, saj je bil odobren.

Tako je šlo naprej — velika naročila so se menjala z manjšimi. Vse tja do postavke »barvni televizor«. Tudi tukaj so odgovorni neodgovorno povpraševali le po cenah barvnega televizorja in sploh niso omenili, kaj mora ta televizor znati. Pa so sedaj ugotovili, da ta čudni razpis niti besede »razpis« ni zaslužil, ker bi bila beseda »razpis« kratkoterminalo napačna. Kajti občina je samo ustno, preko telefona, povpraševala pri firmah za cene za posamezne artikle.

Morda je treba tukaj še omeniti, da je bila debata o podrobnostih tega razpisa skrajno kratka ter se omejila več ali manj na želje mandatarijev-posameznikov, ki so se izrekli za to ali ono firmo. Želje o izvedbi so na ta način ostale le pobožne, a nič manj neobvezne.

Nepotrebno seveda ugotoviti, da

Mnogovrstne oblike »javne roke«

je kontrola po opravljenih storitvah za ta projekt skrajno otežkočena, če že ne od vsega začetka obsojena na neuspeh. Možna je kvečjemu ugotovitev, da so pristojni mandatariji oz. uradniki ravnali skrajno malomarno.

Taki primeri kot zgoraj omenjeni pri velikem delu prebivalstva vzbujajo subjektivni vtis, da tako malomaren človek sploh biti ne more. Da so odgovorne osebe imele interes, da razpis ni bil točen in je dobava razpisanih del in izdelkov bila riziko za šolo, ki se je morala do precejšnje mere dati presenetiti — kakor nečak od svojega strica glede darila. Samo: tukaj ni šlo za darila, temveč za drago plačano naročilo. Da pa je tudi za darila bilo pri tako svobodnem razpisu mnogo možnosti, je očitno.

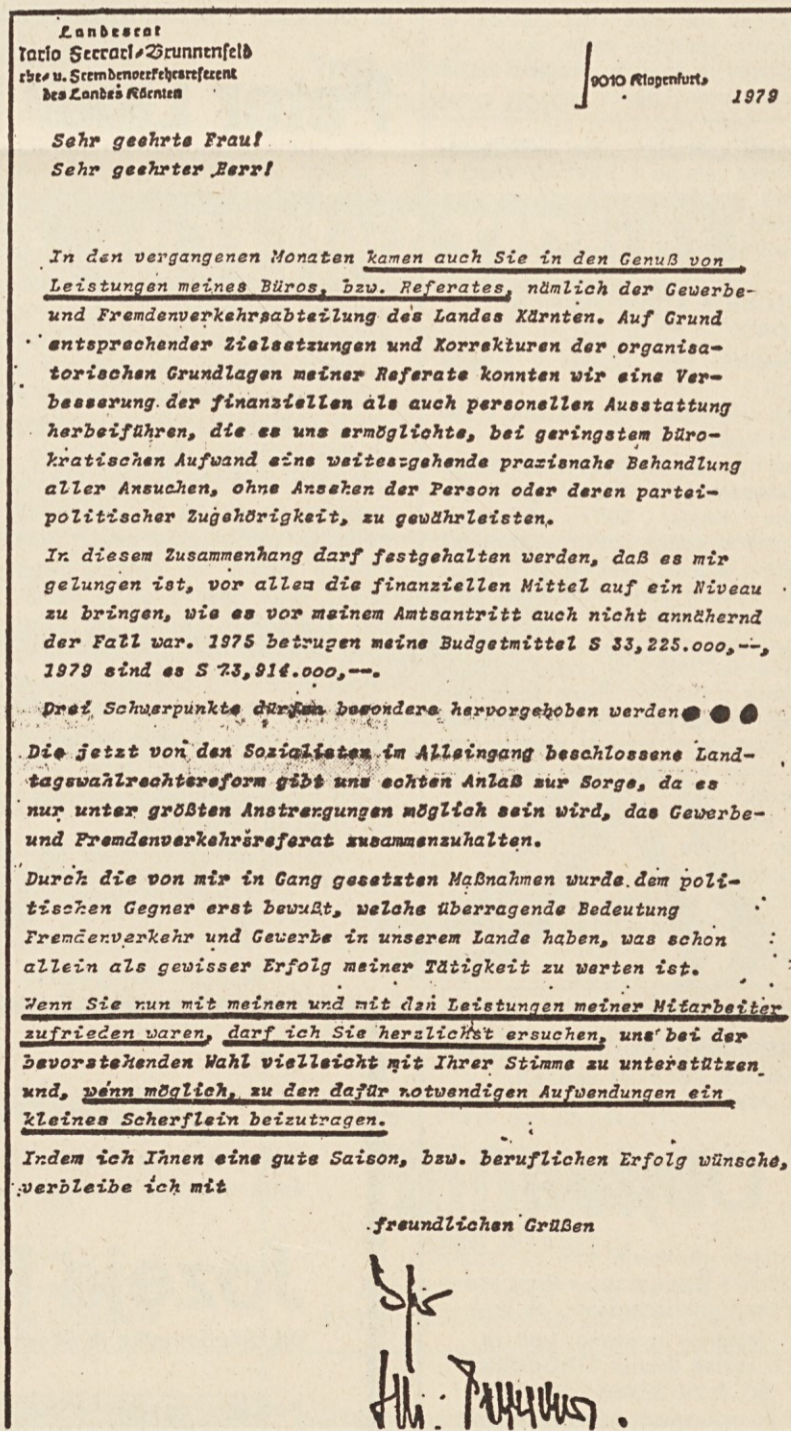
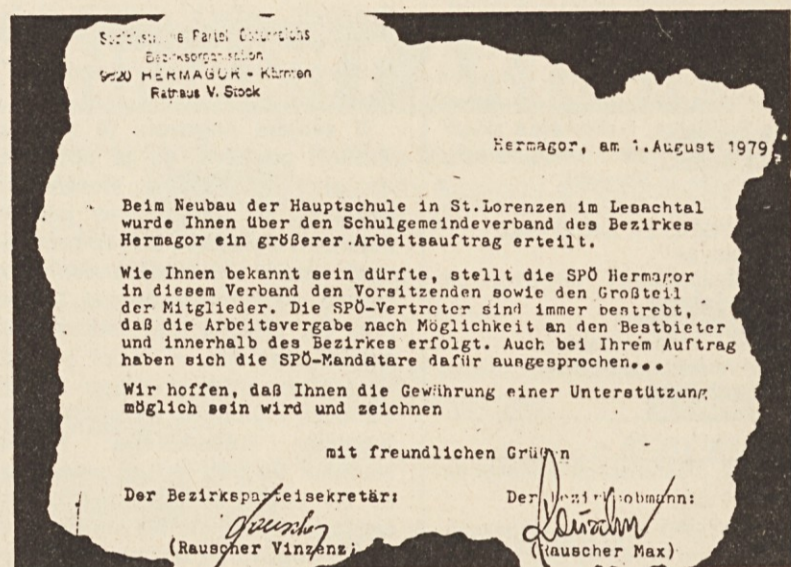
Ker je na drugi strani težko verjetno, da bi tvrdke x, y, in z dobavljale v svobodni menjavi stole iz lesa, kovine in plastike, ker je težko verjetno, da so mandatariji in poznejši uporabniki stolov bili vsaj uradno docela nevedni, kakšno opremo bodo dobili, je pravtako verjetno neuradni informacijski sestanek, da se pač ustvari primeren okvir za pošiljke. Le ob robu: prizadeti šolski direktor, za katerega so sklenili poseben stol, na seji kot občinski odbornik pravtako ni vedel povedati, kakšen bo ta stol...

Roka roko umiva. Vrana vrani ne izključuje očesa.

firme brez tega specialnega znanja in know-how-a bi razpisu le težko bile kos — in konkurenčne.

K temu pride še, da arhitekti navadno tudi nadzorujejo ves potek gradnje, odločajo o utemeljenosti ali neutemeljenosti del, ki so se izkazale med gradnjo za potrebne, da nadzoruje razpis, ga sploh šele

formulira, da nadzoruje pregled računov itd. Tako se ob vsej legalnosti more zgoditi, da je arhitekt bolj vplivna oseba kakor marsikateri izvoljeni občinski mandatariji in da arhitekt odloča z vso večjo težo. Kontrolne instance občine so potem večinoma res omejene na formalno alibi-funkcijo.

Uns erscheint dies um so wertvoller, als daß Herr Gallob neben dem Kärntner Landeshauptmann eine der stärksten und einflussreichsten Persönlichkeiten der Kärntner SPÖ darstellt und mit Sicherheit in absehbarer Zeit als Regierungsmitglied in Klagenfurt einziehen wird.

Eine Nachkalkulation unserer Anbotspreise ergab darüber hinaus einen normalen Nettopreis von S 135.000,—, sodaß wir unserer Meinung nach bei dem erzielten Verkaufspreis von S 165.000,— ohne weiteres die erwähnte Wahlspende der SPÖ geben können.

Pisma SPÖ, FPÖ, in Schrack (od zgoraj)

PRIREDITVE

II. SREČANJE PISATELJEV MANJŠINSKIH NARODOV

Prireditelji: Slovenski PEN-center, Koroški PEN-klub, SPD »Obir« ter Slovenska prosvetna zveza.

Kraj: Gostilna Kovač na Obirskem
Čas: od 29. 8., ob 20. uri do 31. 8. 1980, ob 19. uri

PROSLAVA 75-LETNICE SPD »BOROVLJE«

Prireditelj: SPD »Borovlje« v Borovljah

Kraj: Mestna dvorana v Borovljah
Čas: nedelja, 7. 9. 1980, ob 14.30

Spored: ob 13.30 uri igra na trgu godba na pihala iz Tržiča ob 14.30 uri začetek slavnostne prireditve

Sodelujejo: Stahiklang iz Borovelj, mešani pevski zbor KPD »Planina« iz Sel, sestri »Velik«, ansambel »Drava« iz Borovelj, mešani oktet SPD »Vrtača« iz Slovenjega Plajberka, Plajberški kvartet, sestri »Čertov«, moški zbor SPD »Kočna« iz Sveč, tamburaška skupina SPD »Vrtača« iz Slovenjega Plajberka, tamburaška skupina SPD »Jepa-Baško jezero« iz Loč, »Trio Oraže« iz Borovelj.

PLESNI TEČAJ ZA ZAČETNIKE

30 tečajnih ur
vodi: Gregej Krištof

Prireja: ZSM Pliberk
Začetek: 1. teden oktobra
Prijave: Posojilnica Pliberk
Cena: 350.— šil.

LITERARNI VEČER —

v okviru 2. pisateljskega srečanja na Obirskem

Prireditelj: SPD »Obir« na Obirskem
Kraj: gostilna Kovač na Obirskem
Čas: sobota, 30. 8. 1980 ob 20. uri

Iz svojih del bodo brali pisatelji iz Vzhodne Nemčije, Italije, Švice, Jugoslavije in Avstrije. Program bodo okvirili domači pevci.

Mešani pevski zbor »Podjuna-Pliberk« vabi na 1. PEVSKO VAJO v petek, dne 5. 9. 1980, ob 20. uri v ljudski šoli v Pliberku.
Pevci, in novi pevci prisrčno vabljeni!

SREČANJE ŠTIRIH PEVSKIH ZBOROV

Prireditelj: SPD »Zarja« v Železni Kapli
Kraj: telovadnica glavne šole v Železni Kapli

Čas: nedelja, 31. 8. 1980, ob 14. uri
Nastopajo: MPZ SPD »Zarja« iz Železne Kaple, DPD »Svoboda« Stražišče/Kranj, DPD »Svoboda« bratov Milavec Brežice ter pevski zbor »Vasilij Mirk« Prosek — Kontrola iz Primorske.

Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza sporočata vsem udeležencem, ki so se prijavili za lutkovni in oderski seminar, da bo letos v mladinskem centru na Rebrci, od nedelje, 31. avgusta, s pričetkom prihoda ob 17. uri pa do 7. septembra 1980.

Seminarja se lahko udeležijo vsaj po večerih) tudi režiserji gledaliških skupin.

STROKOVNA ŠOLA ZA ŽENSKÉ POKLICE ŠOLSkih SESTER, Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu

Objava

Vodstvo strokovne šole za ženske poklice v Šentjakobu v Rožu sporoča vsem interesentkam, da bo

jesenski sprejemni izpit za 1. razred 3-letne STROKOVNE ŠOLE ZA ŽENSKÉ POKLICE v ponedeljek, 8. septembra 1980.

Interesentke, ki so sprejemni izpit pozitivno opravile na kakšni tovrstni nemški strokovni šoli, lahko prestopijo v našo šolo brez sprejemnega izpita.

Prav tako je možen vpis v

1-letno gospodinjstvo šolo.

Prijave za sprejem so možne osebno v šolski pisarni, pismeno ali po telefonu (0 42 53/343).

Vodstvo šole

2300 romarjev na »1. Bratskem srečanju« na Višarjah: Nadškof poziva k enakopravnosti jezikov

Nad 2300 romarjev je prišlo v soboto 16. avgusta na Višarje, ki so se zbrali na »Bratskem srečanju« iz obmejnih dekanatov Italije, Jugoslavije in Avstrije. Odslej bo to »Bratsko srečanje« Slovencev, Furlanov, Italijanov in Nemcev vsako leto prvo soboto po Veliki gospojnici. Spodbudo za tako srečanje je dal lani prav na Višarjah videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti.

Videmski nadškof Battisti je tudi vodil letošnje prvo »Bratsko srečanje«, z njim pa je somaševalo 19 duhovnikov iz raznih škofij. Ko so duhovniki pristopili k oltarju, je zadel najprej slovenska pesem »Lepa si, lepa si, roža Marija«, sledile so pesmi v ostalih jezikih. Evangelij, petje in nagovori so bili v slovenščini, italijanščini in nemščini, glavni del maše (kanon) pa v latinščini.

V svojem nagovoru je nadškof Battisti poudaril, da je potrebno, da prav kristjani s slovenskim, nemškim in italijanskim jezikom dejansko dokažejo, da jim bratstvo med narodi v tem delu Evrope ni prazna beseda in da naj bi bile prav Sv. Višarje kraj srečanja obmejnih narodov. Povedal je tudi, da bratstvo sloni predvsem na pravičnosti, lojalnosti, strpnosti in na temeljih krščanskega sožitja. Nadškof Battisti je tudi omenil, da se bo sestal z ljubljanskim nadškofom Šušterjem. Na sestanku se bosta dogovorila o organizaciji prihodnjega srečanja. Pri slovesnosti je izstopalo slovensko petje, nad

katerem je bil nadškof še posebej presenečen.

Tisočak za nemško mašo

Uspeh prvega »Bratskega srečanja« je dokaz, da je možna celo trojezičnost, če je tu le kanček dobre volje. Škoda, da niso bili navzoči tisti »romarji«, ki so pred kratkim prišli na Višarje iz neke zilske fare in ponujali mežnarju tisoč šilingov, če bo maša samo nemška. »Za teh deset vindišarjev, ki jih imamo v skupini se vindišarščina ne splača,« so odgovorili mežnarju, potem ko jih je opozoril na dejstvo, da so na Višarjih maše v treh jezikih. Mežnar je ostal stanovit, kljub temu, da je kar cela delegacija pritisnila nanj. Šele ko je za skupino prišel njihov domači župnik, so morali »romarji« uvideti, da Bog ne govori samo nemško. Morda se bodo do tega spoznanja priklopali tudi pri Gospe Sveti, kjer očitno takega »Bratskega srečanja« v treh jezikih še ni možno organizirati!

Peter Lipar (1912 — 1980)

Zopet je preminil eden izmed slovenskih glasbenikov. Petra Liparja, ki ga ni več med nami od 13. avgusta, bi namreč težko označili za opravljeno množstvo glasbenih del precizneje — zborovodja, skladatelj in ne nazadnje kulturno-politični delavec. Na vseh teh področjih se je razdaljal od svoje mladosti v Mengšu, šolanju v Ljubljani in dolgoletnega dela v Kranju. Sicer pa bi preozko ocenili Liparjeve uspehe, če bi ga v času njegove največje ustvarjalne moči 1945-80 omejili samo na njegov »rodni« Kranj. Prav gotovo se je Peter Lipar dokončno razdal na razdalji med Kranjem in Ljubljano, med učenci in učitelji, med pevci in godbeniki ter med izvajalci in publiko. Njegovo delo je bilo uspešno in mnogo vrednejše od tega, kar bomo o Liparju in njegovem delu lahko zapisali in prebrali.

Peter Lipar se je rodil 30. decembra 1912 v Mengšu. Tam je že leta 1924 igral v pihalnem orkestru, leta 1932 pa ga že srečamo

kot zborovodja tamkajšnjega mešanega in moškega pevskega zbor. Po začetkih svojega glasbeništvaja ga je pot vodila na ljubljanski Državni konservatorij. Tu je leta 1938 diplomiral v kompozicijskem razredu Slavka Osterca. Že v času študija, še več pa po diplomu, je komponiral. Največjo bero na kompozicijskem področju je dosegel z zbori.

Peter Lipar je bil častni član koroškega mešanega pevskega zbora J. P. Gallusa iz Celovca. Vodil je več zborovodskih seminarjev za naše zborovodje, bil je tudi njihov strokovni svetovalec. S svojim zborom je nastopal večkrat na Koroškem.

Prodaj Mercedes 220 Diesel v dobrem stanju, šil. 35.000.—. Pogled in poskus Fa. Wenger-Senf-Essig, Kinoplatz 6, 9020 Celovec/Klagenfurt, tel. (0 42 22) 32 5 70.

ZAHVALA

vsem, ki so se v tako velikem številu udeležili pogreba našega dobrega in nepozabnega moža, očeta in dedeja

Jozeja Miklavčiča

pd. Ščedemnika iz Ščedma pri Šentjakobu v R.

Posebna zahvala velja č. g. župniku Andreju Kariclju in govornikom za poslovilne besede, mešanemu pevskeemu zboru »Rož« in cerkvenemu zboru, ki sta zapela v cerkvi in ob odprtem grobu ter zdravnikom, ki so se trudili, da bi ga ozdravili oziroma so mu lajšali trpljenje.

Zahvala velja tudi vsem, ki so darovali vence in cvetje ter namesto cvetja za maše in za cerkev.

Ščedemnikova družina

Povejmo slovensko

Jezikovni tečaj za slovenščino se razveseljuje naraščajočega zanimanja tako pri nemško- kot tudi slovenskogovorečih v Avstriji. SIC je presnel kasete takega tečaja, ki ga je že pred leti izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani in je pošel pravtako pred leti. Tečaj sicer ni čisto primeren za začetnike pri učenju slovenščine, ki ne znajo nobenega drugega jezika, odgovarja pa tistim, ki že obvladajo kak drug jezik poleg svoje nemščine. Tako je npr. prof. dr. Robert Saxer s tečajem zelo zadovoljen. Po nekaj mesecih učenja zna že odgovarjati na enostavna vprašanja. Za nemškogovoreče učence slovenščine je priporočljiv učitelj, ki spremlja učenje s tečajem na kasetah. Sicer pa: za enkrat na področju sodobnih tečajev ni alternative, t. j. druge možnosti, če izvajamo redne tečaje Doma prosvete v Tinjah, ki zelo uspešno organizira tečaje slovenščine v Tinjah in Celovcu. Tečaj POVEJMO SLOVENSKO nudi tudi našim rojakom poglobitev v svoj materni jezik, društva so dobro poučena, če bi se posvetila tudi jezikovni izobrazbi svojih članov. Štiri kasete, spremna knjiga, torbica in darilo v obliki kasete Pesem Koroške, ki jo je posnel Moški pevski zbor »Kočna« pod vodstvom Toneta Feiniga dobite za šil. 350.— v knjigarnah in direktno pri SIC-u v Celovcu.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

Vrba

»Večer slovenske pesmi in plesov« je v soboto, 23. 8. priredilo v Kulturnem domu v Vrbi SPD »Drabosnjak« iz Kostanj. Na prireditvi, ki je bila namenjena predvsem turistom, je nastopil mešani pevski zbor, moški pevski zbor in folklorna skupina SPD »Zarja«, za dobro voljo pa so poskrbeli »Fantje izpod Obirja«. Nastopajoče in obiskovalce, med katerimi je bil tudi konzul SFRJ Svetislav Popovič, je ob začetku koncerta pozdravil predsednik SPD »Drabosnjak« Janez Lesjak. Kar so pokazale skupine iz Železne Kaple v plesu in pesmi, pa je tolmačil gostom večera učitelj Miha Travnik. Predstavil je kraj, od koder so skupine, ter še posebej opozoril turiste, da v tej deželi živita dva naroda. Tako so se slovenske skupine na prijeten način predstavile turistom, ki so po zaslugi prosvetašev iz Kostanj in nastopajočih iz Železne Kaple spoznali del slovenske kulture.

Šentlipš — Kršna vas

Pred kratkim je obhajal svojo 75-letnico čil in zdrav Primož Weinzierl, p. d. Weingartnerjev oče v Kršni vasi. Jubilant je do svoje upokojitve, pa tudi še danes, bil vesten »cimprman« (tesar) pri neki firmi v Železni Kapli. Najbrž so redke hiše v okolici, kjer jubilant ne bi bil delal s svojim poklicnim znanjem in prid graditeljev — in podjetnika.

Šentlipš — Podlog

Pri Prunerju v Podlogu je konec meseca rožnika pravtako praznovala svojo 75-letnico Ana Vesenšek, vdova po krojaškem mojstru Filipu Vesenšku. Slavljenska rada prihaja na kulturne prireditve, ki se prireja v domači farni dvorani, a tudi njen sedež v farni cerkvi je vedno od nje zaseden.

Stara vas

V središče fare, v Stari vasi, sta srečala Abrahama (slavila 50-letnico) kmet in trgovec Hanzej Jamer in njegova boljša polovica Rozina. Oba sta bila dolga leta zvesta cerkvena pevca.

Zagorje

V Zagorju pod vzožjem gore Sv. Šimana je praznovala 80-letnico trdega in vestnega življenja Opetnikova mama Ana Linče.

Po maši pri podružniški cerkvi Sv. Šimana so se zbrali pred kratkim na Opetnikovem domu znanci in sorodniki, da so čestitali skrbni materi k njenemu življenjskemu jubileju.

25 let Avstrijsko-Jugoslovanskega društva

25 let obstoja Avstrijsko-Jugoslovanskega društva praznujejo društveniki na poseben način. Ob tem jubileju vabi društvo vse prijatelje in člane na polet v Dubrovnik, ki bo od 3. do 5. oktobra. Udeleženci jubilejnega izleta bodo potovali z letalom iz Celovca v Dubrovnik, tam bodo nameščeni v hotelu Palace (A kategorija). Predvideni so izleti v okolico Dubrovnika, povratek bo pravtako z letalom v nedeljo zvečer. Pavšalna cena potovanja znaša 2.890,— šilingov. Prijave za izlet sprejema do 5. septembra 1980 Avstrijsko-Jugoslovansko društvo Theatergasse 4, 9020 Celovec.

Pliberški sejem na travniku — največje in najstarejše ljudsko slavje južnih predelov Koroške

od sobote, 30. avgusta, do ponedeljka, 1. septembra 1980

Obiščite nas na
Pliberškem sejmu

trgovina za kmetijske stroje

KRIVOGRAD

Ob priliki Pliberškega sejma obiščite domače gostišče z avtomatičnim kegljiščem

JUENA

ČEPIČE — GLOBASNICA
Telefon 0 42 36 - 21 05 05

SCHLAF DICH GESUND MIT STEFITZ STEPPDECKEN

Ferdinand Stefitz

STAPPDECKEN UND BETTWARENFABRIK
UNSERE SPEZIALERZEUGNISSE
STAPPDECKEN ALLER ART
FEDERKERNMATRATZEN SOWIE POLSTERMÖBEL

Bleiburg

V vseh denarnih zadevah v

Posojilnico Pliberk!

- domača
- sodobna
- zanesljiva menjalnica

MIZARSTVO

Janez Leitgeb

9143 Šmihel pri Pliberku 47

- IZDELUJE:
- panje za čebele
- statve
- pohištvo iz masivnega lesa
- pohištvo za otroke in mladino

Po želji pošljemo tudi prospekte.

WIESENMARKT AKTION

- Meraton Einachs-Dreiseitenkipper 4 t mit Beleuchtung **S 31.850.—**
- PFAFF und ELNA Nähmaschinen Umtauschaktion. Sie erhalten bis **S 2000.—** für Ihre alte Nähmaschine
- STEYR, LINDNER und ISEKI Kleintraktoren zu **Sonderpreisen**
- Holzknecht Traktorseilwinde 4 t Zugkraft mit Gelenkwelle **S 28.900.—**
- Echo Motorsägen ab **S 2500.—** Große Auswahl an Gebrauchsmotorsägen
- Bergin Kompressor 140 l Leistung mit Zubehör **S 6500.—**
- Bergin Winkelschleifer 2300 Watt 230 Ø, 6000 Upm **S 2288.—**

Jeder Besucher erhält ein kleines Werbegeschenk

Vsak obiskovalec dobi majhno darilo

V trgovini s stroji

Max Traun

PLIBERK — BLEIBURG

- šivalne stroje
- vse poljedelske stroje
- radio-aparate
- kolesa in motorna kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

Sonnenenergie
Installationen — Heizungen

Hans Findenig

Pliberk/Bleiburg — Telefon 22 12
Gartenweg 6

Treffpunkt bei Ihrem

Funkberater

ENZI

Bleiburg — Pliberk

MÖBEL INTERNATIONAL

WUNTSCHKEK — 9150 BLEIBURG/PLIBERK, telefon (0 42 35) 20 63

- Pohištvo iz celega sveta
- Pohištvo iz lastne proizvodnje
- Pohištvo domačega strokovnjaka v solidni ročni izdelavi
- Vaša prednost!

ts topsport
fabrika športnih izdelkov
športna trgovina
se Vam priporoča

OPREMLJA
AVSTRIJA
SKI TEAM

Vse za jesenski in zimski šport

- smuči, vezi, obleke, smučarski čevlji
- potrebščine za šolski šport
- trenerke, športne obleke, jogging
- vse za nogomet
- športni čevlji
- vse za tenis (napenjamo loparje)

ČLAN
YU-SKI
POOLA

HOLZBAUWERK — FERTIGHÄUSER

Valetin Krof

Zimmerei — Säge — Hobelwerk

9150 Bleiburg — Kärnten — Einersdorf 50
Telefon (0 42 35) 21 71

Empfiehl sich für:

- Alle einschlägigen Zimmermansarbeiten
- Fertighäuser
- Block- und Riegelbau
- Profildretter
- Schiffböden
- Faserdretter

Mizarski mojster

Herman Kuschej

Trgovina s pohištvo

PLIBERK — BLEIBURG

Odlična delavnica

- pohištvene oprave in
- gradbenega mizarstva

Obiščite na Pliberškem sejmu

ŠOTOR GOSTILNE

Röblwirt
(IDA STEFITZ)

Zabaval Vas bo vse tri dni ansambel »Fidelen Lavantaler«

Hotel »Breznik«

PLIBERK — BLEIBURG,
GLAVNI TRG — HAUPTPLATZ

- IZVRSTNA KUHINJA
- IZBRANA VINA
- TUJSKE SOBE S KOMFORTOM

Vaš obisk ob Pliberškem sejmu nas bo pristrčno veselil!

Raiffeisenbank Bleiburg

Die Bank
mit der
fachgerechten
Sparberatung

PLIBERK — BLEIBURG
Telefon 0 42 35 - 25 21

Gösser
BIER

OBIŠČITE NA PLIBERŠKEM SEJMU
SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

»Edinost« Pliberk,
ki Vas vabi v LASTNI ŠOTOR
od 30. avgusta do 1. septembra

Za jedačo in pijačo je poskrbljeno.
Vse rojake od blizu in daleč pristrčno vabi
Odbor

WILFRIED SCHARNAGEL

Nesnaga, v kateri živimo

Mestni zrak prinese svobodo — srednji vek.
 Mestni zrak prinese bogastvo — industrializacija.
 Mestni zrak prinese BOLEZEN — danes.

Čim bolj tehničarizirana in industrializirana je dežela, tem bolj obupen je boj proti poplavi odpadkov. Vedno večje število občin v ZRN se znajde pri iskanju novih krajev za smetišča v težavah, primerna zemljišča so vedno bolj redka. Ne-ljubljeni mrličji: nobeden noče avto-

mobilskih razvalin. Če se tok odpadkov ne bo usmeril v prave smeri, grozi okužitev okolja.

Vzroki za naraščanje odpadkov iz gospodinjstva so nove snovi, ki jih ni več mogoče zažgati v domačem ognjišču. Gradnja vedno večjega števila čistilnih naprav prinaša nove naloge: okoli 30 milijonov kubičnih metrov blata (Klärschlamm), ki se nabere v teh čistilnih napravah, morajo odstraniti. Z naraščanjem premožnosti, raste tudi problem cene odstranitve avtomobilov, ki so odslužili. Odpadki posebne vrste, pristen proizvod današnjega časa, prihajajo iz atomskih elektrarn. Znanstveniki v atomskih odpadkih ne vidijo nobene problema. Tako je možno varno skladišče atomskih odpadkov v biosferi ali na njenem robu. Ne samo umazana voda in onesnaženi zrak ne poznata mej, tudi odpadki jih ne poznajo. Dva ameriška geofizika opozarjata na možnost, da bi izginilo blato človeške civilizacije v vroči notranjosti zemlje same. Tako sta dognala, da kljub samo centrimetriški hitrosti letna bilanca plus minus skorja zemlje narašča: 60 km³ kamenja menda na morskem dnu nastane na novo. Iz tega sklepata, da se mora zategadelj spraviti ista količina materiala v notranjost planetu. Tako jima je prišla rešitev odstranjevanja smeti: tesno stlačene bloke odpadkov naj potopijo v globokih podmorskih jarkih, odtod bi se pogrezali v notranjost zemlje. Ne mogoče je oceniti nevarnosti, ki so povezane s tem postopkom za oceane in njih notranje življenje.

Življenjski prostori postajajo vedno tesnejši, razmerja v okolju se stalno slabšajo. Uničevanje narave brez ugovora vzeti na znanje pomeni, da odrežemo zadnjo vejo, na kateri vsi sedimo. Kot meni dr. Konrad Lorenz, bomo vsi pocrkali, če bomo le še malo let tako uničevali okolje, kot to počenjamo zdaj.

Avstrija ima veliko težav pri odstranjevanju odpadkov. Izgradnja kanalizacij je zdaj učinkovala na kakovost vode večinoma negativno. Le težko bi si mogli predstavljati odstranjevanje odpadkov v Rimu. Amerikanci so plačali napravo za sežiganje odpadkov, ki pa ni v uporabi. Naprave za sežiganje so namreč fašistične! Torej dajo vsevrstne odpadke v jame, globoke čez 20

Prvemu častnemu članu v spomin in slovo

Pustite mi to veselje,
 pustite mi to trpljenje,
 da ljubim svoj narod!
 Zakaj mi zameriš svet?

Saj ljubim z narodom mater,
 očeta, brate in sestre,
 ljubim deda in svoje,
 ki so ga ljubili že pred menoj.

Zakaj mi zameriš, svet,
 da ljubim svoj rod,
 rod, poln kreposti,
 poln zablod?

Pustite mi to veselje,
 da ljubim svoj narod,
 da zanj, ki trpeti več noče,
 trpim;
 da zanj, ki bedeti več noče,
 noč prebedim,
 iz bednja da kličem v tujino za
 njim,
 naj se k jutru povrne.

To je odlomek iz življenjske izpovedi našega pesnika Antona Kuchlinga; tudi Vi, prvi častni član našega društva, ste

tako živeli. Živeli ste in trpeli, za druge, za nas.

Bodrili ste nas vse do zadnjega utripa svojega dragocenega življenja, bodrili ste nas in nas navduševali za planinstvo, za kulturno delo, za vero v rod Miklove Zale, iz katere ste črpali svojo življenjsko voljo doma in v pregnanstvu.

Vaše trpljenje in navduševanje ni bilo zastonj.

Zahvaljujemo se Vam, našemu prvemu častnemu članu za ves Vaš trud z nami. Vi ste pobudnik društva, Vi ste mu dali ime, da bomo obdržali ime Brancejevega mavarja v častnem spominu. Spremljali ste ustanovitev društva in prve prireditve z bolniške postelje in se veselili z nami, ki že sami skoraj nismo več upali. Z bolniške postelje doživeli uradno priznanje tega Vašega društva, naše tako ljubljene materine besede na občinski prireditvi ob 50-letnici tržne občine Rožek.

Polagamo Vas v zemljo, Vas, seme.

Položili smo Vas v zemljo, Vas, seme, ki bo obrodilo lep in zlahten sad v Vašem Rožeku.

Še bo cvetela ljubezen do planin in Bleščeče, še bo cvetela ljubezen do petja, do iger in Miklove Zale!

Počivajte v miru!

Kulturno društvo
 »Peter Markovič«, Rožek

Grassov splav

»Kopfgebirten oder Die Deutschen sterben aus« je naslov nove Grassove knjige, ki je izšla do štiri časa pred volitvami v Zvezni republik Nemčiji. V knjigi potujeta v tem zveznorepubliškem volilnem letu 1980 Harm in Dörte Peters (pristna nemška imena!), oba študijska svetnika (pristna nemška poklica?) iz Itzehoe v Holsteinu (odkod naj prideta pristna Nemca sicer?), po Aziji. Neodločena sta in zaradi tega diskutirata o vprašanju »otrok, da ali ne?«, glavo si belita o atomski energiji, o Straubu in sploh o vprašanih nemške politike, o problemih nemških volilcev. O vsem tem razpravljata v Bombayju, Bangkoku in Baliju, kjer hočeta »Azijo doživeti nenašminkano«.

— To je Grassov splav. Splav, ker je to prva knjiga, ki jo je Günter Grass napisal brez

zanosa, brez veselja, »brez«. Skozi celo knjigo, čez vse strani je moč slediti Grassovemu veselju. Grass je bil »pod pritiskom«, ker je takorekoč moral napisati knjigo še pred začetkom volilnega boja, in ker se s to knjigo bori proti tradicionalnemu nasprotniku vsega intelektualnega, proti samemu kandidatu Straubu. — Tako je Grass prezentiral ob pravem času napačno knjigo — splav.

Bralci Grassovih romanov »Die Blechtrommel« in »Der Butt« so (gotovo) razočarani. Njegov ugled bo zaradi te knjige v bodočnosti vedno trpel. — Ta splav je neke vrste Grass — mimogrede.

(Günter Grass, »Kopfgebirten oder Die Deutschen sterben aus«, 180 strani, Luchterhand-Verlag, Darmstadt 1980.)

Janko Ferk

metrov. Sicilijanci dnevno vozijo odpadke s čolni na morje in jih mečejo vanj. Naslednji dan naplavijo novi odpadki spet na obalo.

Življenje s plinsko masko: Jutri že resnica?

Vse obalne vode so kot vir hrane že mrtve. Vprašanje ni, kdaj bo morje mrtvo, saj je to za Italijane že dejstvo. V drugih deželah ob Sredozemskem morju je to tudi samo vprašanje časa. Morja začenjajo umirati zaradi kemičnega onesnaženja. Količina DDT v ribah je že tolikšna, da ribe za človeka niso več uporabne. Človek ne zastruplja rib samo z živim srebrom, še bolj kot s čim drugim jih hrani z neprebavljivim oljem.

Morja sveta ne izhlapevajo samo soli. Čim več umazanije pride posredno ali neposredno v morja, tem več nesnage izhlapeva morje skupno s soljo. Čim bolj plitva in čim bolj zaprta so morja, tem hujše so posledice lahkomišelnega onesnaževanja. Sredozemsko morje je najbolj obupni primer.

Onesnaževanje zraka s prahom, s sajami in strupenimi plini povzroča tudi pri umetninah škodo, ki je ni moč popraviti. Visoki deleži žveplovega dioksida, kot posledica kurjenja z oljem, ki vsebuje veliko žvepla in avtomobilskega prometa spreminja litogene mineralne snovi s pomočjo padavinske vlage v lahko raztopljene soli.

Pliberk vabi na sejem ...

Valentin Polanšek

Križ s križi

76

Dobivala sta se v kinu. Sprva sta se vedla kot da ju slučaj prinese na sedežih skupaj. Dokler je bila medla svetloba v mrki dvorani, sta uživala sladkosti molčanja drug poleg drugega. Ko so zavrteli film, sta se predajala fantastičnemu svetu na celuloidu. Ob intimnih ljubavnih scenah pa je potipala Charlottina desnica in poiskala dijakovo. Tako sta združena uživala čudovite neskončnosti.

Sploh je v tistih dneh bil ravno kinofilm nekaj pomembnega v itak togem in vznemirljivem vsakdanu: Gledalec je vsak po svoje doživljal vsaj za kaki dve uri nekaj sproščujočega, včasih tudi zabavnega, vsekako pa nekaj, da je pozabljal svojo eksistenčno tegobo, strah, pomanjkanje osnovnih potrebščin za zadovoljno življenje, kot so hrana, obleka, urejeno družinsko življenje, kak priboljšek in morda celo malo luksusa. Pretežno so kazali filme še iz mirnega časa izpred vojne ali pa take z dunajskim žanrom, ki je bolj nastrojen na tematiko: Weib, Wein und Gesang!

Kinopredstave so bile tudi v Kranju edino masovno zabavišče. Gledališče je le tam pa tam obiskal celovški Grenzlandtheater. Drugače so bila politična propagandna zborovanja, da se dobijo določeni ljudje različnih zvrsti nemške oblasti in tistih domačinov simpatizantov ter kvistingov. Zato so bile kinopredstave pogoste, ne samo ob koncu tedna, ampak tudi med tednom. Ob nedeljah in sobotah pa sta bili itak v glavnem kinu poleg sedeža krajslajtung po dve predstavi, ena ob četrtem čez šestnajsto, druga četrtem čez devetnajsto uro.

Dijaki so imeli kino torej pred nosom, zato ni čudno, da so množično zahajali filme gledat in pozneje pripovedovali in razlagali svoja mnenja, ki so včasih kar mrgolela mladostniških fantazmov.

Poleg mestnega kina pa je bil še manjši kino onstran kolodvorne globeli v Stražišču, seveda se je sedaj imenoval Krainburg-Wart.

Tja pa so predvsem zahajali taki dijaki, ki so upali marsikaj tvegati. Tam so se dobivali skrivajni ljubzenski pari. Tam so se dobivali tudi prepogumni partizanski simpatizerji in terenci in kdove, kaj še vse. Vrteli pa so filme bolj plehke vsebine. In aparatura se je rada pokvarila. Pa tok je pogosto pošel. Večkrat je trajalo pol ure več, preden so privrteli do kraja celuloidno zgodbo.

Razburljiva kino-doživetja so vzpodbujala dijaka, da je vse bolj napredoval v učenju; celo demonska matematika je začela dobivati toplejše in bolj dostopne dimenzije.

Mlademu človeku se ni moglo niti na kraj pameti

zablisniti, da take avanturice z dekletom ne bodo dolgo tajne v domu in na grozečem dirčejevem stolu.

Filmi pa so bili vedno lepši.

Kino-doživetja pa so bila vedno sladkejša.

Charlotta pa je bila vedno bolj njegova.

Kadar sta se nahajala na cesti v bližini nevranih oseb, sta se začela spakedravati z nemščino. Njej je to še bolj teklo, kajti bila je enainštiridesetega leta dalj časa v Berlinu. Kako je tja prišla, je ni vprašal. Znala je pa res kar verjetno berlinsčino posnemati.

Drugače sta govorila slovensko in seveda bolj intimno tiho.

Ona je poznala kraje in kotičke v mestu, kjer sta neopaženo držala drug drugega za roko in se vedno znova opogumila do vedno bolj iskrenih ljubzenskih izrazov.

Ko sta gledala film, ki je prikazoval usodno pot nekega španskega umetnika glasbenika, sta se upala že objemati kot filmska dvojica. Vsebinska filma je bila razburljiva: Umetnik je v svoji strastni ljubezni zabol del pri plesu tekmeča iz ljubosumnosti. Osivela ljubljenska ga je čakala, da je obsedel dolga leta ječe, v kateri je komponiral in popackal vse stene svoje kehe z notami nastajajočih kompozicij.

— Je mogoče, da ljubezen povzroči tako nesrečo? Z vročim dihom ju je pošepetala na uho.

On se ni in ni izmotal iz pretresljive filmske scene.

(Dalje)

Za poprečno, pa tudi za nadpoprečno politično zainteresirane državljanke popolnoma neopazno se na področju medijske politike trenutno precej dogaja. Na površju se bje boj proti generalnemu intendantu Bacherju, ki da je kršil klimo konsensa s tem, da je v zadnjih mesecih privabil v ORF precejšnje število konzervativnih žurnalistov (kakor pravi SPÖ) oz. katerega program premalo kritično spremlja notranjepolitično dogajanje (kakor pravi ÖVP).

Pride na nas FS 3?

Za jesen je torej marsikaj pričakovati. Prvič spremembo kulatorija ORF-a. Kljub temu da so socialistični strategji pri kovanju tega zakona leta 1974 predvidevali rahlo, a sigurno socialistično večino, je leta 1978 vendar prišlo do ponovne izvolitve socialističnega strašila Bacherja, v naslednjem pa do odobritve njegovih personalpolitikičnih in radijskopoličkih odločitev (Bacher kljub temu: jaz delam radio, ne radijske politike). Nekaj časa je izgledalo, da bo Bacher II pustil več socialističnih žurnalistov do največjih orgel v deželi — tako Bacherjev naziv za ORF —, vendar je nato prišlo do vala nastavitve »črnih«. Resnici na ljubo bodi poyedano, da je tudi Bacher I imel v redakciji

številne socialistične novinarje, celo najbolj sposobne.

Kakorkoli že: socialistični medijski strategji so z Bacherjem nezadovoljni. Baza v SPÖ pa tudi zaradi tega, ker je generalni intendant preživel daljši dopust skupno s finančnim ministrom Androschem na majhni barčici. Za jesen torej velja, kako priti Bacherju do živega. Recepta od leta 1974, namreč zaradi Bacherja spremeniti kar ves zakon o ORF-u, očitno ne bodo ponovili; nenazadnje tudi zaradi tega, ker temu zakonu kljub temu ni uspelo preprečiti ponovnega prihoda Bacherja v ORF. Tudi kancler Kreisky taki »lex Bacher« stoji kritično nasproti.

Druga možnost pa je, ustvari-

ti konkurencu za neljubljenega in malo uspešnega generalnega intendanta. Vsaka politična sila, ki hoče v Avstriji obstajati, izvzali od časa do časa nove načrte, kako priti na področju elektronskih medijev do dodatnega vpliva. Kabelska televizija zaenkrat ne bo privedla do tega, ker bo prenašala zgolj že obstoječe programe. V ostalem pa je kabelska TV že zastarela, preden bo sploh docela gotova (torej tudi tukaj primer z dunajsko splošno bolnico — AKH). Časopisni založniki so se najbolj zbal teletexta, ki je od letos naprej mogoč z nekaterimi novimi televizorji ali z drugimi dodatki. Vendar s te strani ne zgrozi nevarnost. Bolj s strani načrta, da bi tudi opoldne bile redne oddaje na TV. Ker poleg tega pošta z velikimi investicijami trenutno

gradi standardno krožno mrežo usmerjevalnih radijskih oddajnikov (Richtfunkstreckennetz), se privatnim interesentom jako mudi, da bi skočili na ta vlak, ki je tik pred odhodom iz zadnje postaje. Da se vse to dogaja zelo skrivnostno, ni ravno v interesu demokracije; saj ne gre le za profit bodočih elektronskih medijskih podjetnikov, temveč tudi za vprašanje, kakšen informacijski in zabavni menue bodo dobili avstrijski TV-gledalci v svoje dnevne sobe.

Na površini sta trenutno dva modela: FS 3, ki naj bi ga oblikovali časopisni založniki in ki bi ga transportiral ORF preko svojih oddajnikov, in pa za ZOEF — druga avstrijska TV —, ki pa naj bi bil zadrufniškega značaja, vendar javnopraven. Več prihodnjč.

od nedelje, 31. avgusta

do sobote, 6. septembra

AVSTRIJA

LJUBLJANA

1

NEDELJA, 31. avgusta 1980: 11.00 Ura tiska — 15.20 Tarzanov življenjski boj — 16.45 Listamo v slikanici: Dežela za mavrico — 17.05 Bolek in Lolek — 17.15 Čebela Maja — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Avstrijska narodna glasba — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Kozel — 23.20 Poročila — 23.25 Šport

PONEDELJEK, 1. septembra 1980: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Latinščina — 10.00 Obisk razstave — 10.30 Tarzanov življenjski boj — 15.00 Netopir — 16.45 Islandske impresije — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lassie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.30 Mladinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Detektiv Rockford: klic zadostuje — 21.50 Večerni šport — 22.20 Poročila

TOREK, 2. septembra 1980: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Latinščina — 10.00 Avstrijski izumitelji — 10.30 Funny girl — 15.00 Nestrpno srce — 16.35 Golden silents — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Robinovo gnezdo — 18.30 Mi, družinska oddaja — 18.54 Pesti svet blaga — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prisma — 21.00 Drugi — 22.10 Kako živiš svoje življenje — 23.25 Poročila

SREDA, 3. septembra 1980: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 To je Florenz — 10.30 Neustrašni upornik — 15.00 Jazbec plava po morju — 16.35 Golden silents — 17.00 Čarovništvo-čarovništvo — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Flambardi — 18.30 Mi družinska oddaja — 18.54 Teletext-kviz — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Maigret — 21.45 Poročila

ČETRTEK, 4. septembra 1980: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Latinščina — 10.00 Tassilo III — 10.30 Pustite to Afonji — 15.00 Kraljica plesnega večera — 16.25 Spotlight — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Čas v sliki — 20.15 Človek nagle jeze — 21.00 Walther — 21.45 Večerni šport — 22.15 Poročila

PETEK, 5. septembra 1980: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Vrti — 10.30 Prosim k mizi — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Glasni pok — 15.00 Rdeče uniforme — 16.30 Golden silents — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Heidi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Li-

stinski znaki XY-nereseni — 21.20 Ni ljubezni brez bolečin — 22.25 Šport — 22.35 Forum Alpach — današni problemi nacionalizma — 23.35 Poročila

SOBOTA, 6. septembra 1980: 15.10 Serenada — 17.00 Gradbišče — 17.30 Nekoč je bil človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Peter Alexander: Hvala, Robert Stolz! — 21.55 Šport — 22.15 Jolly joker — 23.00 Poročila

2

NEDELJA, 31. avgusta 1980: 14.00 Športni popoldan — 17.40 Dnevnik ovčaka — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Funny girl — 22.35 Popolnoma naravna norost

PONEDELJEK, 1. septembra 1980: 18.00 Angleščina — 18.15 Latinščina — 18.30 Bodoči mojstri — 18.55 Sv. pisemski kviz — 19.00 Aktivna izobrazba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Jacques Offenbach — 21.05 25 let televizije — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Vsak zase in bog proti vsakemu — 0.05 Poročila

TOREK, 2. septembra 1980: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Smrtini skok naprej — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.03 Mednarodni festival Country glasbe — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2

SREDA, 3. septembra 1980: 18.00 Angleščina — 18.15 Latinščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura ob sredah — 21.00 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Violette Noziere

ČETRTEK, 4. septembra 1980: 18.00 Ruščina — 18.30 »Kamera« — 19.00

Nedelja, 31. avgusta:

07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 1. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Glasbena skrinjica.

Torek, 2. sept.:

09.30—10.00 Za našo vas.
14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte — Mladina poje in igra.

Sreda, 3. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Ljudske pesmi — Cerkev in svet.

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 4. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Družinski magacin.

Petek, 5. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Domača imena — Veselo naokrog.

Sobota, 6. sept.:

09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zaslisevanje — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2

PETEK, 5. septembra 1980: 17.30 Stukkolustro — 17.45 Ob začetku je bil bralni kamen — 18.00 Angleščina — 18.15 Latinščina — 18.30 Orientacija — 18.50 Beseda o shabbathu — 18.55 Sv. pisemski kviz — 19.00 Vi želite — mi igramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Svet knjige — 21.00 Sandokan — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Gentleman iz Cocodyja — 23.40 Poročila

SOBOTA, 6. septembra 1980: 17.00 Waltonovi — 17.45 Starinski vodič — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Iz tujine — 21.50 Vprašanja kristjana — 21.55 Mc Qudari — 23.40 Poročila

Za ljubitelje lipincev in gledalce RTV Ljubljana:

Svetovno znana kobilarna v Lipici na Krasu, ena najstarejših na svetu, slavi letos 400-letnico. Na osrednji proslavi, ki bo v nedeljo, 31. avgusta, bodo nastopili najboljši predstavniki vseh lipicanskih kobilarn iz Evrope, tako v štirivpregah kot v skupinah plemenjakov.

Na slovesnosti se bodo tisoči gledalcev in gostov poklonili spominu pokrovitelja lipiče proslave Josipa Broza Tita. Televizija bo neposredno prenašala slavnostni del (od 14.55) ter nastop, ki bo prikazal rejo lipicanca skozi štiri stoletja, medtem ko nastopa španske jahalne šole z Dunaja v neposrednem prenosu žal ni možno videti. Ustaljeno pravilo je namreč, da tovrstnih nastopov Dunajčanov ni dovoljeno niti filmati niti jih ne smejo slikati poklicni fotografi.

1

NEDELJA, 31. avgusta 1980: 9.25 Poročila — 9.30 Viking Viki — 9.55 Ugrabljen — 10.20 Od vsakega jutra raste dan — 10.50 D. Markovič — 11.40 TV kažipot — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.55 400 let kobilarne Lipica — 16.45 Poročila — 16.50 Avtomobilske dirke formule 1. za veliko nagrado Nizozemske — 17.15 Po Feredži — Beli dnevi — 17.55 Moja mala sinička — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 21.45 Dokumentarna oddaja — 22.25 Nogomet vojvodina: Crvena zvezda — 22.55 Športni pregled — 23.25 Poročila

PONEDELJEK, 1. septembra 1980: 17.20 Poročila — 17.25 Vrtec na obisku: greste z nami v živalski vrt — 17.40 Delaj z glavo — 18.05 Znana, neznana Jugoslavija — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Rudi Šeligo: Lepa Vida — 21.55 Propagandna oddaja.

TOREK, 2. septembra 1980: 17.15 Poročila — 17.20 Colargol — 17.35 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu: Tanec, 3. del — 18.05 Pisani svet: danes bo koncert v ulici Oktobrske revolucije, 1. del — 18.30 Obzornik — 18.40 Po sledeh napredka — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Vzponi in zatikanja — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Bernice se postriže, ameriške novele — 21.40 V znamenju — 21.55 Iz koncertnih dvoran

SREDA, 3. septembra 1980: 17.30 Poročila — 17.35 Z besedo in sliko: Neža Maver: Kostonjev Škratek — 17.45 Velike razstave — 18.10 Naša pesem 80, 3. del — 18.45 Obzornik — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Reportaža pred oddajo igre brez meja — 20.05 Cobourg: Igre brez meja — 21.30 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.35 V znamenju — 21.50 Roža iz Portoroža

ČETRTEK, 4. septembra 1980: 17.05 Poročila — 17.10 Zgodovina pomorstva — 18.00 Tehnica za natančno tehtanje — 18.30 Obzornik — 18.40 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Mladi zmruzejo tudi poleti — 21.40 Propagandna oddaja — 21.45 V znamenju — 22.00 Jugoslovanski portreti: Zinka Kunc

PETEK, 5. septembra: 17.20 Poročila — 17.25 Leti, leti pikapolonica — 17.40 Družina Smola — 18.05 Domači ansambli: Ansambel Lojzeta Slaka — 18.35 Obzornik — 18.45 Spoznavajmo

naše morje — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 »Neka celi ovaj svet još sja u suncu« — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Blakovih sedem — 21.50 V znamenju — 22.05 Nočni kino: Minnie in Moskwitz

SOBOTA, 6. septembra: 8.15 Poročila — 8.20 Z besedo in sliko: Neža Maver: Kostonjev Škratek — 8.30 Vrtec na obisku: Grete z nami v živalski vrt — 8.45 Kolargol — 9.00 Tehnica za natančno tehtanje — 9.30 Pisani svet: Koncert v ulici Oktobrske revolucije — 9.55 Človek hoče navzgor — 10.55 Po sledeh napredka — 11.25 Dokumentarna oddaja — 12.10 Ljudje in zemlja — 13.10 Poročila — 15.20 Poročila — 15.25 Nova Gorica — 17.50 Naš kraj — 18.05 Dečka in vrabčki — 19.15 Zlata ptica — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Nicholas Nickleby — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Tom Waits — 21.45 Pokličiči North SIDF 17 — 23.30 TV kažipot — 23.50 Poročila

2

NEDELJA, 31. avgusta: 15.00 TVD — 15.15 Nedeljsko popoldne — 18.10 Doboj: Mednarodni roketni turnir — 19.30 TVD — 20.00 Gore sveta: Alpe — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Glasbena oddaja — 21.30 Igrani film

PONEDELJEK, 1. septembra: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Slonček Mamfi — 18.30 Bajke daljnjih ljudstev — 18.45 Glasbena medigra — 19.00 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Naš čas — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Cesare Bilotteu — 22.10 Struški večeri poezije

TOREK, 2. septembra: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Otroška oddaja — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Dokumentarna oddaja — 21.55 Poezija

SREDA, 3. septembra: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Sezamova ulica — 18.45 Na obisku ... — 19.30 TVD — 20.00 Posnetek predstave bitefa — 21.10 Včeraj, danes, jutri — 21.30 Izobraževalna oddaja — 22.00 Koncert na dubrovniških igrah

ČETRTEK, 4. septembra: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Otroštvo mladosti — 18.45 Kabaret — 19.30 TVD — 20.00 3-2-1 ... gremo — 23.00 Včeraj, danes, jutri

PETEK, 5. septembra: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Z našega zornega kota — 18.45 Muppet show — 19.30 TVD — 20.00 Kultura — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Portreti — 21.45 Kratek film — 22.05 Igrani film

V stilu in obliki nov sklop prireditev je bil zadnji konec tedna na Zilji. Ob sodelovanju z domačim prosvetnim društvom »Zila« je Ludvik Druml organiziral v petek zvečer na Čajni predstavo glasbenega filma »Woodstock«, v soboto je sledil ples v bistriškem kulturnem domu, dan navrh pa istotam koncert moderne glasbe.

Na prireditve so vabili dvojezični plakati — uspešno. Kinodvorana na Čajni je bila napolnjena, ples s kvintetom »Dobrač« ni bil docela zadovoljivo obiskan, koncert v nedeljo pa je spet napolnil dvorano.

Kakor je v nedeljo zvečer dejal Ludvik Druml v pozdravnih besedah, naj bi bile te prireditve začetek kontinuiranega kulturnega dela z mladino. Inicijativno je pozdravil tudi podžupan Matthias Fina. Dvojezično prireditev — v besedi in pesmi — je odprl nato kantavtor (Liedermacher) Rudi Burda z Dunaja. On, srednješolski učitelj po poklicu, je presenetil s kvalitetnimi teksti, ki jih je pel ob spremljavi kitare. Besedila se nanašajo na socialne probleme doma in po

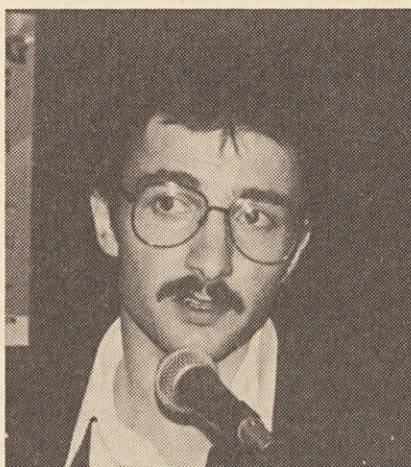
Srečanje na Zilji

svetu, od gradnje predarlskega predora do teksta Jure Soiferja in pesmi o Nicaragui.

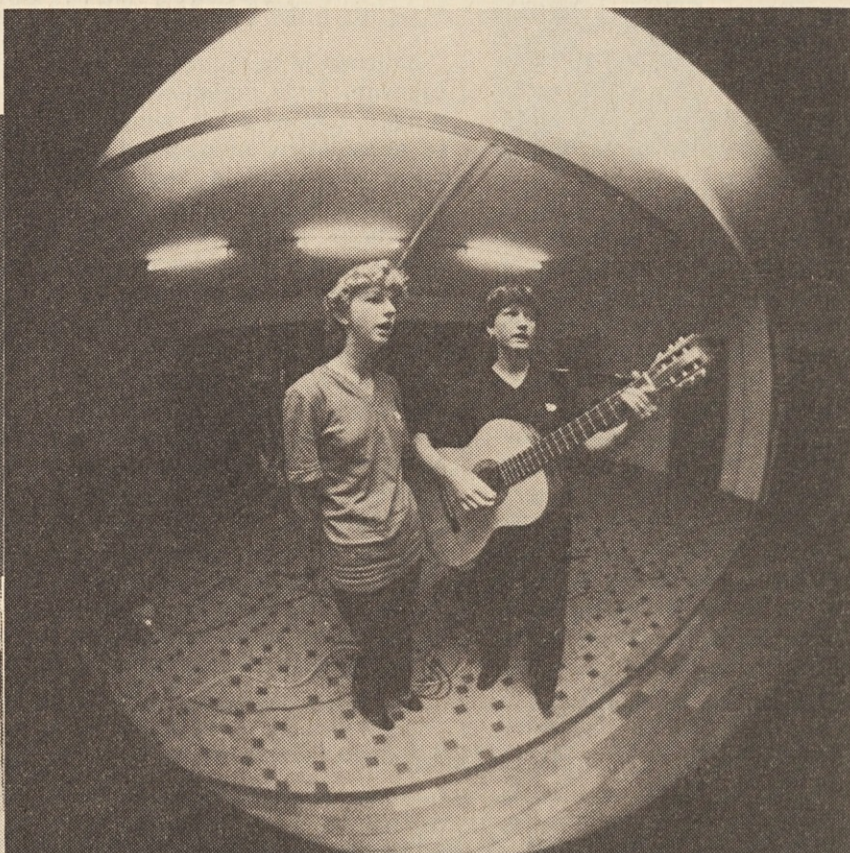
Koncert je nadaljevala skupina Riparo iz Italije, nato pa sta nastopili sestre Velik iz Sel, ki pa študirata na Dunaju. S poljudnimi, pa tudi s kritičnimi pesmimi sta se obrnili na publiko. Njun lok sega od narodnih pesmi preko priljubljenih songov tja do kritičnega opisa koroškega položaja in protifašističnih pesmi.

Publika na nedeljskem koncertu je bila zanimivo sestavljena. Akoravno je bil koncert namenjen predvsem mladini, je bilo videti med obiskovalci tudi precej starejših mamic in očakov; pa tudi mladina ni bila samo slovenska. Namen in cilj, nagovoriti tudi večje število nemškogovoreče mladine, je vsekakor dobro uspel.

Med obiskovalci so bili tudi slovenski občinski odbornik Jožef Schnabl ter njegov namestnik Janko Zwitter.

Ludvik Druml (zgoraj)
Člana Riparo (spodaj),
R. Burda (levo)

Ne samo slovenska mladina je obiskala koncert; zgoraj: sestre Velik

ŠPORT

DSG Sele: Bistrica/Rož 2:0

Selani so začeli tekme z uspehom. Že kar v 3. minuti je Franc Dovjak, ki se je vrnil od borovljanskega ATUS-a v Sele, prvič zatresel mrežo nasprotnika. Selani so tudi ves čas bili v premoči, le proti koncu 2. polčasa so prednjačili gostje iz Bistrice. Vendar so tudi v tej fazi dali Selani gol, spet je zadel Franc Dovjak. Na žalost je igra doživela dva izključka, od Selanov je bil izključen Oto Ogris.

Prvič so v tej igri nastopili v selskem moštvu sami Selani, iz moštva pod 23 so v prvo ekipo vrasli Herbert Falle, Pepi Čertov in nadarjeni golman Silbert Užnik. Moštvo pod 23 je igralo v predtekmi neodločeno 2:2. Gole za Selane sta dala Nante Travnik in Karel Pristovnik.

Ker Selani igrajo prihodnjo nedeljo na nogometnem turnirju v Škofji Loki, pobrateni občini, bodo odigrali prvenstvene tekme proti vojaškemu športnemu društvu že danes, v četrtek in jutri v petek.

Grabštanj : SAK 1:0

Kaj je s SAK-om? Po tretjem kolu zasedajo slovenski nogometaši, ki so jih nekateri uvrščali med favorite skupine, deveto mesto in so nabrali dve točki. Izgorovov za poraz v soboto ni, tudi če je SAK dobil odločilni gol v zadnji minuti. Saj so imeli SAK-ovci tudi dovolj sreče, ko je zadel igralec Grabštajna Ogris le les in se je žoga vrnila vratarju Ahlinu v naročje. Sicer pa so imeli igralci Grabštajna dovolj šans za gol, vendar je branil vratar Ahlin odločilno svoj gol in tudi zadetek ne gre na njegov račun. Njegovo dobro igro je honoriral tudi koroški časopis in ga izvolil v ekipo runde. Dobro nadomestuje tudi v obrambi Sommeregger Lampichlerja, ki je še na delu v Nemčiji. Pri treningu se je poškodoval Babšek, tako da v soboto ni nastopil, baje je bil poškodovan tudi Fera.

Upati je le, da se bo SAK kmalu znašel, prišel do svoje linije, in da bodo »poškodovani« igralci, ki so stebri moštva, čimprej ozdraveli. Dokler pa SAK ne bo imel svojega igrišča, na katerem lahko nemoteno trenira in igra, pa tudi ni pričakovati izrazitih športnih uspehov.

V predigri je moštvo pod 23, ki se od igre do igre stopnjuje zmagala z 1:0. Narobe bi bilo, če bi navijači zdaj obrnili SAK-u hrbet. Gotovo bodo igralci v nedeljo proti Kotmari vasi pokazali vse, kar znajo.

V nedeljo s začne sezona tudi za šolarje in mladince. Obe moštvi bosta nastopili proti Pošti — na igrišču v Globasnici!

TEKME SAK

NEDELJA, 31. 8. 1980

igrišče Globasnica

9.00 SAK šolarji — Pošta

10.15 SAK mladinci — Pošta

igrišče KAC — Celovec

15.15 SAK 23 — Kotmara vas

17.00 SAK I — Kotmara vas

TEKME DSG SELE

igrišče HSV — Celovec
četrtek, 28. 8. 80, 17.30
HSV 23 — Sele 23
petek, 29. 8. 80, 17.30
HSV I — Sele I

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: »Naš tednik«, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61.000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatnjan. — Tisk: Ofsettiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

Dragi starši, možnost za prijavo za dvojezični pouk imate prvih 10 dni po začetku šolskega leta.

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Poslužite se slovenščine pri šoferskih izpitih

Slovenščine — svojega materejnega jezika se lahko poslužujete tudi pri polaganju šoferskega izpita. Nekaj naših rojakov se je te možnosti že poslužilo in položilo izpit v slovenščini pri dr. Pavlu Apovniku, ki je pristojen za teorijo. Podlage za šoferski izpit v slovenščini lahko

naročite pri SIC — Slovenskem informacijskem centru.

Ker nam koroškim Slovencev primanjkuje na raznih področjih besedni zaklad, objavljam na tem mestu priročni »nemško-slovenski slovar«, ki ga je sestavil dr. Pavel Apovnik, član vodstva Koroške enotne liste, izšel pa je pri Klubu slovenskih občinskih odbornikov.

A

Abänderungsvorschlag — spreminjalni predlog
Abberufung von Mitgliedern des Gemeindevorstandes — odpoklic članov občinskega predstojništva

Abgaben — dajatve, davki

Abgabengesetz — zakon o dajatvah

Ablehnung — odklonitev

absetzen, von der Tagesordnung — vzeti z dnevnega reda

Abstimmung — glasovanje

Abstimmungsverfahren — glasovalni postopek

Abwehr von Mißständen — odprava nepravilnosti

Akteneinsicht — vpogled v akte

amtlich — uraden, -dna, -o

Amtsperiode — mandatna doba

Amtstafel — uradna razglasna deska

Amtsverlust — izguba uradnega položaja

des Amtes für verlustig erklären — odvzeti komu uradni položaj

Anfrage — vprašanje (interpelacija)

Angebot (einer Leistung) — ponudba (storitve)

Angelobung — zaobljuba